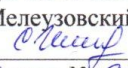

Муниципальное автономное дошкольное образовательное учреждение
Детский сад № 12 «Малышок» муниципального района
Мелеузовский район Республики Башкортостан

453850, Россия, Республика Башкортостан г. Мелеуз, 32 мкр, д.19
Тел. 8(34764) 5-28-52

РАССМОТРЕНО
на заседании педагогического совета
МАДОУ Д/с №12
протокол № 1
от 27.08 2021 г.

УТВЕРЖДАЮ
Заведующий МАДОУ
Д/с № 12 «Малышок» МР
Мелеузовский район РБ
 С.Ф. Ишманова
Приказ № 65 от 02.09 2021 г.

Рабочая программа
по организации и проведению дополнительной
образовательной деятельности (кружка)
по башкирскому языку
«Говорим по –башкирски»
с детьми 5-7 лет

Воспитатель:
Абдрахманова Р.А.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка.....	3
2. Актуальность, цель, задачи, принципы рабочей программы.....	3
3. Формы подведения итогов реализации дополнительной образовательной программы.....	4
4. Структура организации дополнительной образовательной деятельности.....	5
5. Сведения о сроках реализации программы.....	5
6. Учебно –методический план старшей группы.....	7
7. Учебно –методический план подготовительной группы.....	10
8. Список литературы	15

Пояснительная записка

В центре внимания современной системы образования находится личность, которая воспитывается и развивается в поликультурном обществе. Подъем национального самосознания, стремление к этнокультурному самоопределению обуславливают огромный интерес к освоению национальной культуры и родного языка в регионах с многонациональным составом населения, каким является Республика Башкортостан. В таких условиях проблема формирования двуязычия (билингвизма) приобретает актуальность. Провозглашение башкирского языка, наряду с русским, государственным языком республики, значительно повысило его статус, что дало возможность обучать детей башкирскому языку и как родному, и как государственному языку республики, начиная с дошкольного возраста. Именно в этом возрасте происходит формирование личности ребенка, воспитываются чувства уважения к другим нациям, любви к родному краю и отечеству посредством обучения на родном языке.

Данная рабочая программа разработана на основе основной программы З.Г.Нафиковой, Ф.Г.Азнабаевой «Оскон» для обучения государственному башкирскому языку детей разных национальностей в детских садах 5-7 лет.

Рабочая программа разработана в соответствии с ООП «Детского сада № 12», в соответствии с введением в действие ФГОС ДО.

Программа кружка по башкирскому языку **направлена** на воспитание интереса к овладению башкирским языком, формирование гармоничной личности, развитию психических процессов, а так же познавательных и языковых способностей; способствует развитию активной и пассивной речи, правильному звукопроизношению на осознанном уровне и на создание базы для дальнейшего изучения башкирского языка.

Новизна предлагаемой программы состоит в том, что при обучении башкирскому языку пристальное внимание уделяется выработке коммуникативных способностей (навыков свободного общения и прикладного применения языка).

Актуальность программы - знание языка является неотъемлемым навыком в современном мире. В связи с этим возникает актуальность обучения языку уже в дошкольном возрасте.

Цель программы – развитие лингвистических способностей дошкольников, приобщение детей к культуре башкирского народа, его истокам, познание быта и традиции предков, постижение своих родословных корней.

Задачи:

- развитие навыков аудирования (понимание речи на слух);

- развитие навыков «говорения» (т.е. формирование у ребенка представления о башкирском языке как средстве общения);
- формирование первичных навыков диалогической и монологической речи на башкирском языке;
- учить выразительному чтению стихотворения;
- расширение словарного запаса и активное его использование;
- воспитание интереса и уважения к традициям и обычаям башкирского народа на материале сказок, потешек, поговорок и т.п.

При разработке программы кружка учитываются **основные принципы** обучения башкирскому языку для детей дошкольного возраста:

- комплексной реализации образовательных и практических целей;
- доступности (от простого к сложному);
- коммуникативной направленности, создание условий для речемыслительной активности детей в каждый момент обучения, осознанного владения башкирским языком;
- наглядности.

Каждый из перечисленных принципов направлен на достижение результата обучения овладения башкирским языком (на элементарном уровне) как средством общения.

Форма обучения: очная.

Форма организации деятельности: индивидуально – групповая.

Ожидаемые результаты:

- формирование у детей знаний о башкирском языке;
- усвоение детьми типичных грамматических конструкций и словосочетаний;
- формирование у детей умений различать башкирские звуки и правильно их произносить;
- развитие связной речи на башкирском языке.

Формы подведения итогов реализации дополнительной образовательной программы.

Для контроля знаний учащихся и проверки результативности обучения предусмотрены следующие мероприятия:

- проведение праздников;
- проведения конкурсов чтецов;
- мониторинг- контроль и учёт знаний и умений проводится два раза в год: I-полугодие- сентябрь, II-полугодие -3-4 неделя мая с целью выявления динамики речевого развития детей. Учитываются следующие показатели усвоения детьми программы:
 - правильное звукопроизношение;
 - автоматизация звуков в речи;
 - словарный запас детей;

- усвоение типичных грамматических конструкций и словосочетаний;
- развитие связной речи детей.

Методы исследования предполагает следующее:

- наблюдение педагога;
- выполнение диагностических заданий;
- анализ результатов деятельности ребенка.

Структура организации дополнительной образовательной деятельности:

- 1 этап – психологическое вхождение в образовательную деятельность;
- 2 этап – познавательный или знакомство с неизвестным (новым): игры, релаксации, работа с наглядным материалом, презентации и т.д.;
- 3 этап – практический или работа в материале;
- 4 этап – завершающий или психофизическая разгрузка: терапевтические игры, аудиотренинги, рефлексия.

Сведения о сроках реализации программы:

Программа предусматривает изучение государственного башкирского языка два года, начиная со старшей, а заканчивая в подготовительной группе. Занятие идет в неделю два раза. В старшей группе 20- 25 минут, в подготовительной - 25 -30 минут.

**Өлкэндәр төркөмөндә башкорт телен
дәүләт теле буларак өйрәтеү буйынса
йыллык перспектив план**

Ай-зар	Дәрес-тәр	Темалар	Яңы һүззәр	Өндәр
	1-2 Диагностикалау эше			
	1-2	Танышайык	Был, мин, һин, кем, һаумы(-һығыз), һау бул.	у, т
	3-4	Айгөлдөң бүлмәһе	Нимә, бүлмә, ул, уйынсык, туп, матур, балалар, ин(-егез), ишек, тәзрә.	һ, у
	5	Балалар баксаһы	Балалар баксаһы, кайза, без, бара,	һ, у, и, а, ы, о
	6	Балалар баксаһы	өстәл, ултырғыс, карауат	и, а, ы, о
	7	Уйын бүлмәһе	Туп, шар, айыу, уйынсык(-тар)	и, а, о, ы
Октябрь	8	Аш бүлмәһе	Аш бүлмәһе, сәй, һыу, һөт эсә(-ләр)	ү, һ, ө, т
	9	Минең эсәйем, атайым	Әсәй, атай, минең атайым, минең эсәйем.	у, к, р
	10	Минең туғандарым	Кунактар, кусты, ағай, апай, һеңле, зур, бәләкәй, нисек, ниндәй.	х, ң
	11	Айгөлдөң өләсәһе	Өләсәй, һикерә , атлай	а, ә
	12-13	Өләсәйзә кунакта	Олатай, өләсәй, эс(-егез), тәмле, яратам, кәнфит.	ө, ә, ү
	14	Булат кунак сақыра	Миңә, кунакка, рәхмәт. кил, сақыра	ө, к
	15	Минең менән кемдәр йәшәй?	Күтәр(-ә), итә, кит(-ә).	х, ң
Ноябрь	16	Йәшелсә-емештәр	Кишер, һуған, кыяр	Өнөкшаш тауыштар сығарыу
	17	Ағастар үсә	Кайын, шыршы, япрак(-тар), энә(-ләр)	ш
	18-19	Һары көз	Ямғыр, яуа, койола(-лар), һары, көз	ш, ы, к
	20	Безҙең кулдар һәм аяктар	Кул(-дар), аяк(-тар), сәпәкәй	ә, ү, ө, ф
	21	Минең бармактар	Бармак(-тар), бармактарым, бармағым, бер, күп.	ы, и
	22	Айыукайзың башы ауырта	Баш(-ы), ауырта, йәллә(-йек).	с, ө, о
	23	Сәй эсәбез	Сынаяк, сәйнүк.	с, съ
Декабрь	24	Бутка ашайбыз	Бутка, көршәк, тәмле, тәрилкә, калак.	к, к

	25	Курсактарга һауыт-һаба һайлайык	Һауыт-һаба, окшай, самауыр	һ
	26	Без кейенәбез	Кейем(-дәр), кейә(-м), күлдәк, салбар, тун.	ы-и айырмаһы
	27-28	Балалар урамға сығалар	Итек, быйма, йылы, урам(-ға), бүрек.	у-ү айырмаһы
	29-30	Шыршы байрамы	Шыршы байрамы, яңы йыл, Кыш бабай, бүләк, йыр, йырла(-й, -зар).	ш
	31	Кар яуа	Кар, һыуык, кыш, килде	к-к айырмаһы
Ғинуар	32	Тышта уйнайбыз	Сана, шыуа(-лар), шатлана	ғ, һ, ә, ө
	33	Кемдең күлдәге матур?	Кызыл, күк, һары, матур.	ш, к, к
	34	Иртәнге аш	Аш, ашай(-зар).	з-з айырмаһы
	35	Безҙә кунактар (һығытыу өсөн)	Без(-гә), өстәл(-дә), күңелле.	с
	36	Минең әтем Аҡбай	Әт(-ем), өрә, шаян, Аҡбай, йомшак	р, һ
	37	Бесәй-бесәй-бес	Бесәй, кескәй, йомшак, мыр-мыр	б, ә, е
	38	Тауык менән әтәскә ем бирәбез	Тауык, әтәс, ем, бирә(-без)	у, к, ә
Февраль	39-40	Кунактарҙы һыйлайык	Нимә ашатайык, нимә (кем) кунакка килгән, ем, бутка, сәй, кишер.	с, ғ, йү
	41	Бүлмәләге сәскәләр	Сәскә(-ләр), үсә(-ләр).	ү, л, р
	42	Балык йөзә	Балык, йөзә, һыу(-за).	ө, з
	43-44	Өләсәйҙә кунакта	Сәксәк, коймак(-тар), бешерә.	к, к, й
	45-46	Курсактар байрамға килгән	Камзул(-дар), кашмау, түбәтәй.	к-к, у-ү
Март	47-48	Кем дөңгөрҙә уйнай?	Дөңгөр(-зәр), шылтырай(-зар).	ө, ң, ы
	49	Әсәйҙәр байрамы	Байрам, бергә, котлай(-ым, -быз).	ә, з
	50-51	Яз килә	Кояш, йылыта, ирей, аға(-лар), кыуана(-быз).	йы, ғ, з
	52	Кем һанашмак белә?	Һана(-йык), һанашмак, сыпсык, сык.	һ, к, ы
	53-54	Бесәй-сыскан уйнайык	Уйын, кас(-а), тот(-а), йүгер(-ә).	с-сь

Апрель	55-56	Әкиәт яратабыз	Әкиәт.	ә, и
	57-58	Курай тыңлайбыз	Курай(-за), уйнай.	к, у, ң
	59-60	Кояш көлә	Йәшел, үлән(-дәр), күренә(-ләр), кыззыра.	ө, ү, н
	61-62	Һыу менән тәжрибә үткәреү	Һыу, шыйык, койола, һалкын.	ыу, ый, к
	63	Бәпесте һыу индерәбез	Һабын, йыуа(-быз), тастамал, һөртә(-без)	т, д, ҫ
Май	64-65	Бәпесте йоклатайык (һикерткес, һамак)	Һамак, һикерт(-ә, -әбез, -әйек).	о, ә, т-ть
	66-67	Һауа менән тәжрибә үткәреү	Һауа, кысыла, күренмәй.	ҫ, һ, уа
	68-69	Беззә байрам (дөйөмләштерәү дәресе)	Бөгөн, күңелле, шатланабыз.	ң, ө, ш
	70	Диагностикалау эше		

**Мәктәпкә әзерлек төркөмөндә башкорт теле дәүләт буларак
өйрәнүе буйынса йыллык перспектив план**

Ай- зар	Дәрес -тәр	Темалар	Яңы һүзәр	Типик грамматик конструкциялар	Өндәр
Октябрь	1-2	Диагностика- лау эше			
	3-4	Танышыу	Был, мин, һин, кем, һаумы(-һығыз), һау бул, минен, һинен, таныштык, нисек, эт, бесәй, курсак, туп, һикерә, бәләкәй, йомшак, өрә, мыяулай		һ, ә
	4	Көз килде	Бесәй, эт, туп, кыз курсак, малай курсак, һары, йәшел, ак, күк, кызыл, кыз, кәзә, поезд, камзул, күззәр.		з, ҙ
	5	Минен ғаиләм	Кусты, әсәй, атай, ғаилә, бәләкәй, сәпәкәй, һикерә, күтәрә.	Бесәй йомшак. Туп һикерә. Куян куркак. Куяның колағы озон. Кәзә кәбестә ярата.	ә, к, с
	6	Курсактың тән өлөштәре	Танауым, күзем, башым, кулым, бармағым, аяғым.	Ул (һин)-кызмы әллә малаймы? Кем зур? Беззә малайзар (кыззар) бармы?	һ, ң
	7	Кем нимә эшләй?	Тороғоз, торабыз, һикерегез, һикерәбез, күтәрегез, күтәрәбез.	Нимә эшләй? Улар кайза йәшәй? Был һиндәй өй? Айгөлдөн кемдәре бар?	ф, ө, һ
	8-1	Бүлмә йыһаздары	Кунак(-ка), ел, исә, әкрән, көслә, әсә(-ме), түтәл(-дә).	Өйрәнелгән типик фразаларҙы кабатлау.	ү, р, ҙ, у
Ноябрь	2	Больница кунакта	Больһийа(-ла), врач(-тар), йөрәк(-те), тамак(-ты), сайка(-та), дауала(-й, - йым), фонендоскоп, шпатель.	Тамак ауырта. Тамакты карайзар. Ауыҙҙы сайкат.	һ, ғ
	3	Тештәрзе дауалайбыз	Бишек йыры, теш(-е, -тәр), ауырта, дауалай, врач, сайкат (-ырға, -абыз).	Кемдәрзе дауалай? Теш тазарта. Тешен йыумаған. Ауыҙҙы сайкатырға.	з, ө
	4	Был-мин	Бармак(-тар, -тарым), бармағым, каш(-ы, -тар), бер, күп, танау(-зар).	Был минең бармағым (күзем, башым, кулым, аяғым, танауым, кашым)	ш
	5	Айгөл беззә кунакта	Сынаяк, сәйнүк, самауыр, көршәк, тәрилкә, ашъяулык.	Өйрәнелгән типик фразаларҙы кабатлау.	сь, сь

	6	Йорт хайуандары һәм коштары	Йорт хайуандары, йорт коштары.	Өйрәнелгән типик фразаларзы кабатлау.	й, к
	7	Кыр хайуандары һәм коштары	Озон колак, Тайыш аяк, Хэйлэкэрбикэ, Усалбай, Осло мөгөз, Мыяубикэ, татлы.	Өйрәнелгән типик фразаларзы кабатлау.	с, з, ө
	8	Әкият яратабыз	Әкият, хәреф, өн, герой(-зар).	Өйрәнелгән һүззәрзе типик конструкцияларза кулланырга өйрәтеү.	Ән һәм кәреф төшөнсәһ
Декабрь	1	«Сыбар тауык» әкиәте	Сыбар, сибәр, күпер, күркә, куркак.	Диалог төзөргә өйрәтеү.	с-сь, к-к
	2	Кыш килде	Баз, таң, тоз, йондоз, ун ике, яланғас, йомак, быйма, бейәләй.	Кыш килгән. Тышта һыуык. Кар яуа. Ерзе кар каплаған.	з-з
	3	Урамда кыш	Көрәк, көрәй, мизгел, болонда.	Кар көрәй. Ул нимә кейгән? Уның туны ниндәй?	с-с
	4-5	Кыш бабай	Бирсәткә(-ләр), ак юрган, Кар бабай, Һыуык бабай, Кыш бабай, Карһылыу, туңдыр(-а, -ам).	Зифа итек (быйма, тун, бүрек, бейәләй) кейә.	һ
	6-7	Яңы йыл байрамы	Яңы йыл, өшөй, өшөмәһен, өсөн.	Карзан нимә эшләп була? Балалар кыш көнө нисек кейенә? Балалар кыш көнө нисек уйнайзар?	шы, ыш, ши, ш, ө
	8	Төзөүселәр	Төзөүсе(-ләр), күтәргес кран, кирбес(-тәр), таш, быскы, йышкы, сүкеш, сөй, йорт.	Атайым-төзөүсе. Ул йорт төзөй. Йортто кирбестән (таштан) төзөй.	к-к
Ғинуар	1	Кышкы уйындар	Йыл мизгеле, тышта рәхәт, күңелле, мамык шарзар.	Саңғы шыуалар. Сана (тау) шыуа. Кар бәрә. Хоккей уйнайзар.	ш, с
	2	Күззәр, колактар	Йылан, мөгөз, мыйык.	Кайза кәзәнәң (һыйырзың, каззың, бесәйзең, карғаның, йыландың) күзе? Уларзың күзе нисәү? Күззәр йәнлектәргә нимә өсөн кәрәк?	с-с

	3	Буратино-беззең кунак	Балта оҫтаһы, юнған, ырғый.	Буратино атлай-мы?(йоклай-мы, ашай-мы h.б)	h
	4	Айгөлдөң тыуған көнө	Аш бүлмәһе, аш, аша (-й, -йзар, -йым),ашъяулык, себен, бал корто, бысрак.	Исемдең төбәү килеш ялғауҙарын дөрөҫ кулланыу.	з-з
	5	Беззә кунактар	Без(-гә), өҫтәл(-дә), күңелле, кунак(-тар), коймак(-тар), эҫе, болғайым-болғайым.	Өҫтәлгә ашъяулык йәйәбез. Өҫтәлгә самауыр, сынаяк куябыз. Тәрилкәлә коймактар. Сынаякта сәй.	ҫ
	6	Беззең Акбай	Эт(-ем), өрә, шаян, Акбай, йомшак, Актүш, һалбыр, ялбыр.	Улар бәләкәй (матур, йомшак). Койроктары ялбыр. Акбай ниндәй төҫтә?	р, һ
Февраль	1	Эт хужаһын нисек тапкан?	Куркак, курккан, арыҫлан, хужа, кеше, хезмәт итә.	Мин хужа эзләйем. Минә үзеңә ал.	б, ң, э
	2	Кем кайза йәшәй?	Оя, өң, умарта, ағас кыуышлығы, үрмәксе ауы, өкө.	Карға ояһында йәшәй. Төлкөнөң өңө ер аҫтында. Бал корто умартала йәшәй. Үрмәксе ау үрә. Өкө ағас кыуышлығында йәшәй.	ү, ң, ө
	3	Курай моңо	Башкортостан(-да), йәшәй(-без), кала(-лар), ауыл-дар, матур-мы, кумта, курай, тишек-тәр.	Кайза йәшәйбез? Туп зурмы? Ауыл матурмы?	а, ә
	4-5	Башкортостан-беззең ил	Ватан, Тыуған ил, зәңгәр, йылтырай, балкый	Нимә ул Ватан? Ул-беззең тыуған ил.	ғ, к
	6	Өфө-беззең баш кала	Һәйкәл, зәңгәр, шакмак, баш кала, Ватан.	Өфө-беззең баш кала. Ул бик матур. Унда һәйкәлдәр, театрҙар бар.	ө, ф
	7	Ағайым-һалдат	Һалдат, ил сиктәре, донъяла, кыйыу, батыр, көслө, һәйкәл.	Һалдат кыйыу(батыр, көслө).	к
	8	Без-ил һаксылары	Үткән дәрестәге һүзәрҙе кабатлау.	Һалдат танк йөрөтә. Матрос катер йөрөтә. Осоусы ракетала оса.	ҫ
Март	1	Бүләктәр һайлайбыз	Тиззән, котлайым, һөйөклө, гөлләмә.	Тиззән әсәйҙәр байрамы. Мин әсәйемде котлайым. Мин уға сәскә бүләк итәм. Әсәйем шатлана.	р, ы, и

	2	Әсәйзәр байрамы	Үткән дәрестәрзә өйрәнелгән һүззәрзе кабатлау.	Тиззән 8 март— әсәйзәр байрамы. Без әсәйзәргә бүләктәр әзерләнек.	ә, з
	3	Йыл мизгелдәре	Яз, кыш, көз, йәй, келәм, болот, ямғыр.	Кар яуа. Кар ирей. Кояш кыззыра. Япрактар койола.	ә, ө, ф
	4	Яз килә	Бысрак, кауын, мышы.	Кар ирей. Кар бысрак. Кар иреп һыуға әйләнә.	з, о, с
	5	Сыйырсык	Йылы, яктан, сыйырсык, сүкеш.	Ағастар япрак яра. Йәшел үлэндәр сыға. Кояш нык йылыта.	Өндәр урыны
	6	Азна көндәре	Дүшәмбе, шишәмбе, шаршамбы, кесазна, йома, шәмбе, йәкшәмбе, азна.	Беренсе бармак-дүшәмбе,етенсе бармак- йәкшәмбе	ш, ы, и
	7	«Тирмәкәй» әкиәте менән таныштырыу	Өскә, менә, боза.	Был тирмәлә кем йәшәй? Әйзә, бергәләп йәшәйек.	Өндәр урыны
	8	«Тирмәкәй» әкиәтен сәхнәләштерәү	Үткән дәрестәрзә өйрәнелгән һүззәрзе кабатлау.	Диалогик телмәр үстәрәү.	
Апрель	1	Бүлмә гөлдәре	Сәскә(-ләр), үсә(-ләр), күбәләк(-тәр).	Мин сәскәләр яратам. Был кызыл сәскә. Сәскәне күбәләктәр зә ярата.	Өндәр урыны
	2	Аквариумда нимәләр йәшәй?	Өрәбез, өрзөк, кыуыктар, төрлө, балык(-тар).	Балыктар бәләкәй. Балыктар матур. Балыктар атламай, улар йөзә.	ө, з, к, ғ
	3	Бөжәктәр донъяһы	Бөжәктәр, куңыз, себен, серәкәй, сыйырсык, һағызак.	Барыһы ла бөжәктәр. Бөжәктәрзе коштар тотоп ашайзар.	к, р, ң, у
	4	Курай тыңлайбыз	Көй, курай, тын алыу, һауа сығарыу.	Курайзан көй сыға. Без-курайсылар.	ш, у, ө, к
	5	Кем йыр ярата?	Йыр, йырла(-йым), ярата(-м).	Мин үземде яратам. Матур йырлай.	Өндәр урыны
	6	Думбырала уйнайым	Думбыра, кобайыр.	Думбыра- башкорт халык музыка коралы.	к, у, ы
	7	Хайуандарзың балаларын табайык	Себеш, бызау, өйрәк, бесәй балаһы.		Өн анализ ы
	8	Дарыу үлэндәре	Кесерткән, бәпембә, юл үләне, мәтрүшкә, андыз.	Юл ситендә үсә. Урманда йыялар. Һыу буйында үсәләр.	Өн анализ ы

Май	1	Һабантуй-яз байрамы	Һоло, тары, арпа, колға, бозок.	Атта сабышалар. Батырзар көрөшә. Ток менән һуғышалар. Бейек колғаға ярышып менәләр.	Өн анализ ы
	2	Һауа менән тәжрибә үткәреү	Һауа, кысыла, күренмәй.		ҫ, һ, уа
	3	Һыу менән тәжрибә үткәреү	Шыйык, койола, һалкын.		ыу, ый, к
	4-8	Диагностикала у эше			

Список литературы:

1. Абубакирова З.Ф., Абубакирова Х.Е., Дильмухаметов М.И. Мин башкортса укыйым. – Уфа: Китап, 2007
2. Агишева Р.Л. Я познаю Башкортостан. – Уфа: БИРО, 2008
3. Гасанова Р.Х. Земля отцов. Программа-руководство. – Уфа: БИРО, 2004
4. Нафикова З.Г., Азнабаева Ф.Г. Оскон. Программа-руководство для обучения башкирскому языку детей разных национальностей в детских садах.
5. Гөлбостан. Методическое пособие по развитию речи в старшей и подготовительной группах. Ф.Г. Азнабаева, Елкибаева Г.Р., Нарынбаева А.З., Аминева Р.И., Харисова М.Р., Сибай, 2008 г.
6. Сажина С.Д. Составление рабочих программ для ДОО: Методические рекомендации.-М.:ТЦ Сфера, 2017.

Протипровано,
протипировано
15 листов
Завсудющий
МАОУ №12:
Мещеряков Ф. Иппанова